

Bestandsplan for elg Vegårshei viltlag 2024 – 2026

Varighet

Denne planen er ment å gjelde for 3 år (2024 - 2026). Ved spesielle forhold kan viltlagets årsmøter i 2025 og 2026 gjøre endringer.

Vurdering av elgstammens utvikling og dagens bestandsstatus

Elgmerkingprosjektet har vist at vi har en stedegen elgstamme, og at det enkelte lags forvaltning derfor i stor grad påvirker egen bestand. Sett elg-data viser at det er variasjoner mellom jaktlagene, men totalt sett for viltlaget har vi en relativt stabil elgstamme. Fra en topp i 1992/93 har elgbestanden vist en jevn nedgang (sett elg/jegerdag). Dette har også gitt utslag i mindre produksjon og lavere vekter. Fra og med 2018 skal alle observasjoner tas med, dvs. noe endret sett-elg-metodikk sammenlignet med tidligere.

I viltlaget ligger slaktevektene på kalv og 1 ½-åringene en god del under ønsket størrelse. Viltlaget har som mål å øke slaktevektene på kalvene og 1 ½-åringene i kommende periode. For å nå dette målet må ikke vinterbestanden i viltlaget øke, den må i hovedsak bestå av voksne produksjonsdyr. Uttaket av kalv og ungdyr må være høyt, samtidig som det i kommende periode også kan tas ut noen voksne dyr.

Målsettinger på kort sikt

- Bestanden av elg målt i sett elg pr jegerdag bør i 2026 være på samme nivå som 2024-bestanden.
- Gjennomsnittlig slaktevekt på kalv og 1 ½-åringene i planperioden bør øke.
- Ku/okseforholdet i alle aldersklasser, bør i 2026 være innenfor intervallet 1,0-2,0
- Antall kalver pr ku bør i 2026 være 0,6
- Stor beiteproduksjon (skogbruksaktivitet)

Målsettinger på lang sikt (10 års horisont)

Det er et mål å ha mange godt voksne elger av begge kjønn. Kuene skal være produktive med en god andel tvillinger. Det er et ønske i et langsiktig perspektiv, å få en positiv utvikling i kondisjon og vekt.

Det er ønskelig med et godt næringsgrunnlag slik at vi får en elgbestand med en bedre kondisjon enn i dag. Vinterstammen skal ikke overstige bæreevnen (beitegrunnet), som nå ligger på et nivå nær bærekraftig, jfr. siste beitetaksering. Et langsiktig mål bør være et gjennomsnittlig årlig jaktuttak på om lag 100 dyr, men vinterstammen kan ikke økes før en ser positiv utvikling i vekter og produktivitet. På sikt ønsker viltlaget en bestandstørrelse hvor målet er et jevnt uttak tilsvarende 1 elg/400m³ avvirket tømmer.

Virkemidler

Det oppfordres til å skyte små dyr og dyr i dårlig kondisjon i alle aldersgrupper. Viltlaget vil ha en reservekvote slik at kalver under 40 kg ikke berører jaktlagenes fellingskvoter. Vekta kan kontrolleres av en fra viltlagets styre. Jaktlaget kan beholde kalv under 40 kg mot fellingsavgiften. Enhetsmodellen gir flertallet av jaktlagene noe frihet, men vi må samtidig vektlegge målsettingen om at minst 65 % av uttaket skal være kalv og ungdyr. I denne sammenheng defineres ungdyr som 1 ½ åringer + eldre dyr

under 140 kg og alle piggstuter til og med 3 tagger (1+2). Regelen om 65 % kalv/ungdyr og jevnt uttak i alle de tre jaktåra av planperioden tillegges stor vekt i enhetsmodellen. Skada eller sjuke dyr skal overlates til kommunen til håndtering

Avskyting skjematisk (skjematisk i henhold til § 15 i hjorteviltforskriften)

- Årlig avskyting på 100 dyr
- Kalv 37 stk (inkl. 15 kalver under 40 kg)
- Ungdyr 35 stk (1 ½ åring + eldre dyr under 140 kg og alle piggstuter (1+2))
- Voksen stut 12 stk (fra 4 takker og over)
- Voksen ku 16 stk (alle over 140 kg)

Enhetsmodell

0 enheter:	Kalv under 40 kg
1 enhet:	40 – 89 kg
2 enheter:	90 - 140 kg, alle 1 ½ åringer og alle piggstuter (1+2)
4 enheter:	Stut over 140 kg til og med 5 tagger
4 enheter:	Ku 140 kg – 159 kg
6 enheter:	Ku 160 kg - 179 kg
8 enheter:	Ku over 180 kg
14 enheter:	Stut med 6 takker og mere

Slaktevektene som omtales i planen er kaldvekter.

Enheter – en matematisk oppstilling

Kalv:	37 x 1 =	37
Ungdyr	35 x 2 =	70
Voksne stuter	9 x 4 =	36
Voksne stuter	3 x 14 =	42
Voksne kuer	8 x 4 =	32
Voksne kuer	5 x 6 =	30
Voksne kuer	3 x 8 =	24
Sum =		271 enheter årlig x 3 år = 813 i planperioden

Føringer

- **Alle jaktlag må ha minst 65 % uttak av kalv/ungdyr.**
- **Uttaket av voksen ku bør fortrinnsvis være små kuer.**
- **Jaktlagene må ikke ta ut mere enn 50% hanndyr av voksne dyr over 140 kg.**
 - Kalv og ungdyr under 140 kg er kjønnsløse, og er ikke med i kjønnsbalansen
 - Kjønnsbalanse gjelder ikke for jaktlag som har minst 50 % uttak av kalv i det totale uttaket, de kan se bort fra kjønnsbalansen på voksne dyr over 140 kg.

o uttak av voksne dyr over 140 kg bør være flest hodyr, dersom et lag bare skal ta ut ett voksent dyr, bør det være et hodyr, har de enheter til å ta ut to, må det være en av hver 50/50 %.

Fordeling av enheter

Enheterne tildeles jaktlagene ved planperiodens start og gjelder for alle tre jaktårene. Det er viktig at jaktlagene etterstreber jevnt uttak av antall og type dyr i planperioden.

Etter første året, kan styret gå inn og kontrollere hvilke typer dyr som felt, og eventuelt stanse uttak av spesifikke dyr, dersom det er tatt ut for mange. Dette kan gjentas etter andre året.

Fordeling av kvoten – areal og skogbruksaktivitet

Hogst og ungsogpleie har stor betydning for beiteproduksjonen. Viltlaget ønsker derfor å stimulere til dette i tildelingen av enheter til det enkelte jaktlag. Derfor skal 30 % av kvoten tildeles på grunnlag av skogbruksaktivitet, mens 70 % av kvoten fordeles på grunnlag av areal. Skogbruksaktivitet er her definert som avvirket kvantum siste 15 år (2009-2023) og ungsogpleie siste 6 år (2018-2023), der 1 daa ungsogpleie = 10 m³ hogd/tyinna. Tallene er hentet fra skogfundsregnskapet.

Konsekvenser ved feilskyting etter endt planperiode

Dersom 65 % -regelen (kalv/ungdyr) ikke overholdes, kjønnsbalansen i uttaket er feil og/eller det er brukt for mange enheter, og intensjonene i planen ikke overholdes, kan viltlaget stramme inn etter hvert år, i planen.

- Brukt for mange enheter, trekkes tilsvarende enheter fra i neste planperiode
- Viltlaget kan foreta stikkprøver av felte dyr

Ønsker og intensjoner/aktivitetsplan:

Målsettingen med forvaltningen er en god og stabil elgstamme med god produksjon. Forvaltningen skal være grei og enkel å gjennomføre. Vi vil fortsatt samarbeide med tilgrensende viltlag til felles nytte. Dessuten vil vi øke medlemmenes kunnskaper om hjorteviltet ved å arrangere foredrag og kurs, og vi oppfordrer medlemmene til å følge med på hjemmesiden. Jaktledermøter og vintermøter vil fortsatt være viktige forum for kommunikasjon omkring viltforvaltninga.